No. 1852 Zaterdag 28 Juni 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 [illegible] ken regel meer 7½ cts.

De uitdieping van het Waaigat.

Den 24sten Mei ll. heeft er een zeer belangrijke zitting van den Kolonialen Raad plaats gehad. Met opzet hebben wij gewacht tot de notulen dezer zitting verschenen zijn, om ze volledig in ons Blad op te nemen.

Den 25sten October 1918 werd aan den Raad een Gouvernements depêche No. 3528 overgelegd, waarbij den Raad gemeld werd, dat de vraag in studie is 1o. of het gewenscht zou zijn een gedeelte van het Waaigat uit te diepen ten einde het geschikt te maken tot een haven voor zeilschepen, die nu, aan de kaden van de St. Annabaai de plaats innemen, welke dan voor stoomschepen beschikbaar zou blijven, en 2o. of dit een haven zou moeten worden met de noodige opslagplaatsen, waar de zeilschepen hunne goederen zouden kunnen lossen en inladen, dan wel enkel een haven om de zeilschepen tijdelijk op zij te leggen, als zij in de St. Annabaai b. v. liggen te wachten op stoomschepen, waaruit zij lading zullen moeten innemen, of waarin zij goederen zullen moeten overladen.

Voor de eventueele uitvoering van het plan werden door den Directeur van Openb. Werken vier ontwerpen aan den Gouverneur ingediend, welke Z. H.E. aan den Raad overlegt, onder mededeeling dat Z.Exc. de Min. van Kol. alvorens in deze een besluit te nemen, gaarne het oordeel van den Raad zou willen vernemen omtrent de wenschelijkheid om het Waaigat door uitdieping tot een haven voor zeilschepen te maken in 't algemeen en voorts, in dien deze werd aangenomen, omtrent de vraag welk ontwerp van den Dir. v. O. W. dan de voorkeur zou verdienen.

In die zitting van den 25 October deelde de Voorzitter nog mede, dat deze depêche met de bijbehoorende stukken bij de leden zou circuleeren, om ze later in een openbare zitting te behandelen.

Deze openbare behandeling had plaats in de zitting van 24 Mei ll.

De Voorzitter wenscht, alvorens met de voorlezing van het door hem opgestelde concept-schrijven aan te vangen, eenige mededeelingen te doen en zulks vooral omdat niet alle leden bij de voorloopige besprekingen in de afdeelingen tegenwoordig zijn geweest en er zelfs sinds een nieuw lid is bijgekomen en zegt ongeveer het volgende:

„Bij depêche van den 25sten October 1918, No. 3528, werden de plannen tot verbetering van het Waaigat aan den Raad toegezonden en diens oordeel daarover gevraagd.

De leden hebben de plannen bestudeerd, inlichtingen ingewonnen, verschillende scheepskapiteins en belanghebbenden bij de scheepvaart en den doorvoerhandel geraadpleegd en zijn daarna in comité-generaal bijeengekomen van de zaak te bespreken.

Het concept-antwoord aan het Bestuur, dat ik nu ga voorlezen, geeft weer het oordeel van de meerderheid uit de afdeelingen.

Eene minderheid is echter van oordeel, dat er met het ter hand nemen van het werk nog wat moet worden gewacht, omdat de toekomst van de zeilvaart nog te onzeker is. Een lid is verder van oordeel, dat er niet in eens zoo'n groote verbetering behoeft te worden aangebracht, maar dat begonnen kan worden met het verplaatsen van de brug en het uitbaggeren van een klein gedeelte.

Zooals echter reeds gezegd, is het concept opgesteld overeenkomstig de zienswijze van de meerderheid."

De Voorzitter doet daarna voorlezing van het concept, luidende als volgt:

1. De Koloniale Raad heeft de eer, naar aanleiding van de hem bij Gouvernementsdepêche dd. 25 October j. l. No. 3528, toegezonden plannen tot verbetering van het Waaigat, het volgende als zijn oordeel te kennen te geven.

2. Hij wenscht in de eerste plaats voorop te stellen, dat met het oog op de groote onzekerheid, die er nog heerscht omtrent de toekomstige economische betrekkingen tusschen de verschillende landen der wereld, het op het oogenblik uiterst moeilijk is zich een juist inzicht te vormen omtrent de richting, waarin het handelsverkeer in het algemeen en het scheepvaartverkeer in de Caraïbische Zee in het bijzonder zich zal ontwikkelen.

3. Vast staat wel, dat bij het intreden van meer normale toestanden de scheepvaart op de Caraïbische see tengevolge van den nieuwen zeeweg door het Panamakanaal zich geleidelijk sterk zal ontwikkelen. In welk tempo en in welke richting, zijn echter vragen, die in de meest deskundige kringen zeer verschillend worden beoordeeld.

4. Ook de vraag of Curaçao van de te verwachten toeneming van de scheepvaart eenig voordeel zal trekken, wordt in handels- en scheepvaartkringen op de meest uiteenloopende wijze beantwoord,

5. Curaçao schijnt aan den eenen kant wegens zijn geografische ligging niet aangewezen tot een tusschenstation in de vaart tusschen Panama en Noord-Amerika of Europa. Daarentegen biedt het als voorhaven van de naburige republieken, als zetel van een groote petroleum raffinaderij en als producent van minerale meststof toch wel voordeelen, welke niet gering geschat mogen worden.

6. De Raad meent dan ook, alles in aanmerking genomen, zich met betrekking tot de economische vooruitzichten van Curaçao eerder aan den kant der optimisten dan aan dien der pessimisten te moeten scharen.

7. Eenmaal aangenomen, dat Curaçao genoegzame voordeelen kan aanbieden om een drukkere scheepvaart tot zich te trekken, meent de Raad, dat het geen voorzichtige politiek zou wezen, om, zooals sommigen meenen, voorloopig eerst nog wat den loop der zaken aan te zien, alvorens verdere havenverbetering ter hand te nemen. In den in de naaste toekomst te verwachten vinnigen strijd op handelsgebied zal er toch waarschijnlijk geen plaats zijn voor „opzien komen" spelen. Het succes toch kan zoo licht vooral de meest gereede partij gaan toelachen.

8. Is de Raad op grond van het voorgaande van oordeel, dat het van wijs economisch beleid zou getuigen de uitbreiding en verbetering van de haven van Willemstad ter hand te nemen en dat wel zonder te lang dralen, hij meent hierbij aanstonds ondubbelzinnig te moeten verklaren, dat de werken daartoe, hetzij men een der ontworpen plannen dan wel welk ander plan ook aanvaardt, altijd toch wel zulk een hoog bedrag zullen kosten, dat er niet aan te denken valt, dat het der Kolonie vooreerst mogelijk zal wezen het daaraan besteede kapitaal op te brengen. Zelfs mag er niet op worden gerekend, dat hoe ook de inkomsten wegens huur van opslagplaatsen en meergelden ook mogen meevallen, de Kolonie in staat zal zijn voorshands een redelijke rente van het kapitaal van aanleg op te brengen.

Moest dus de Kolonie uit andere middelen dan de bovengenoemde in kapitaal of rente bijdragen, dan zou de Raad, hoezeer ook bewust van het gevaar, dat die gedragslijn zou kunnen opleveren, tot zijn leedwezen tot de politiek van: „voorloopig nog toezien" moeten adviseeren.

9. Maar, waar het Rijk reeds zoo lange jaren aanzienlijke sommen aan de economische opbeuring der kolonie heeft ten koste gelegd, dikwijls aan ondernemingen en maatregelen, waarvan het succes uiterst twijfelachtig moest heeten en waartegen door den Raad herhaaldelijk is gewaarschuwd, daar meent de Raad te mogen aannemen, dat het Rijk zich door de tegenwoordige financieele onmacht der kolonie niet zal laten weerhouden tot het uitvoeren van een werk, dat meer kansen van succes biedt dan de meeste reeds ondernomen werken.

10. Met door sommigen verkondigde meening, dat wanneer er tot havenuitbreiding wordt besloten, het de voorkeur zou verdienen havenwerken in het Schottegat aan te leggen, kan de Raad zich niet vereenigen. Algemeen is men in de kringen der zeevarenden daar tegen. En inderdaad schijnt het ook den Raad toe, dat het Schottegat minder geschikt is voor lossen en laden. Het water is er in de maanden van den „passaat" dikwijls woelig en ruw en het ligt nogal ver af van de handelscentra in Willemstad en Overzijde.

De Raad meent, dat, wanneer het Waaigat na de verbetering een voldoend aantal zeilschepen kan bergen, in de eigenlijke haven voldoende kadelengte beschikbaar komt om aan een vrij aanzienlijk aantal stoomschepen plaats te bieden.

11. Van de aan den Raad ter bestudeering aangeboden plannen meent hij plan IV (brug ter plaatse van de Columbusstraat in het verlengde van die straat) te moeten aanbevelen. De plannen I en II zouden half werk zijn en met het oog op het betrekkelijk klein verschil in kosten, verdient plan IV boven plan III de voorkeur.

12. Uit de den Raad aangeboden stukken blijkt, dat sommige personen zekere rechten hebben op de kaden langs het *Waaigat* en op een gedeelte van het watervlak, of die rechten al of niet verjaard zijn, schijnt quaestieus te zijn.

De Raad wenscht daarom hier uitdrukkelijk als zijn oordeel te moeten uitspreken, dat het alvorens eenige uitgaven voor de verbetering van het Waaigat wordt gedaan, eerst behoort vast te staan, dat het vaarwater vrij en de Kaden Gouvernements eigendom zullen worden of blijven. Ook dient het, meent de Raad, vast te staan, dat de Van den Brandhofbrug zal verdwijnen, zoodra de ontworpen brug gereed zal zijn,

13. Ten slotte meent de Raad als zijne meening te moeten uitspreken, dat, wanneer tot uitvoering van het werk wordt besloten, het zeer gewenscht zal zijn te onderzoeken of het niet goedkooper bij aanbesteding zal kunnen worden verricht dan in eigen beheer. Wellicht dat de een of andere Amerikaansche onderneming of ondernemersmaatschappij goedkooper blijkt te kunnen werken dan het Departement van Openbare Werken, of zelfs misschien een ander plan kan ontwerpen en uitvoeren, dat minder zal behoeven te kosten.

Daar op de vraag aan den Voorzitter niemand eenige op of aanmerking menscht te maken en geen der leden stemming vraagt, wordt het concept zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Onze lezers zullen met ons moeten instemmen, dat de Raad deze aangelegenheid op een grondige en degelijke wijze en wat den principieelen kant van de kwestie aangaat op een sympathieke wijze heeft opgelost. Het keurig concept-antwoord, door den Voorzitter zelf opgesteld, verdient om zijn logischen gedachtengang en betoogtrant een bijzonder woord van lof.

De raad stond hier inderdaad voor een zeer moeielijke keuze. Ter eener zijde: Het verlangen om onze haven onder ieder opzicht aantrekkelijk te maken voor het wereldverkeer, vooral nu de oorlog ten einde is, en van den anderen kant: de financieele onmacht der kolonie en afhankelijkheid van het Moederland, dat alles maakte het voor den Raad verre van gemakkelijk een bevredigende oplossing te vinden.

Het spijt ons alleen dat wij onze lezers geen nadere uiteenzetting van de vier plannen van den Directeur van Openb. Werken kunnen geven. Ze zijn wel aan de leden van den Raad ter nadere bestudeering in handen gegeven, doch tot nu toe niet gepubliceerd.

Wat punt 12 speciaal betreft, hopen wij van harte, dat nooit gebeuren moge, dat het werk uitstel of zelfs vertraging ondervinde door de vermeende rechten van sommige personen op een deel der kaden of van het watervlak van het Waaigat.

Tegenover de verbetering van het Waaigat en de enorme prijsvermeerdering van de huizen langs die kaden, zou eenige concessie van den kant dier eigenaars door van die eventueele rechten grootmoedig afstand te doen, billijkerwijze wel mogen verwacht worden.

Ten slotte voegen wij hier nog den wensch bij, dat het advies van Prof. Kraus, onlangs door den Minister van Kol. aan de 2e Kamer medegedeeld, niet de definitieve eindbeslissing in deze zaak moge gebracht hebben.

Dit deskundig advies van den Raad verdient zeker wel, dat deze kwestie door het Ministerie van Koloniën nog eens opnieuw worde onderzocht.

Onze Nabeschouwing.

A. Rondom de Motie. 3.

De gebeurtenissen van heden leveren het materiaal tot de geschiedenis voor het nageslacht. Dat geldt ook voor onze kolonie. Wat de vroegere geschiedenis van Curaçao aangaat, zijn de *Notulen van den Raad* een der meest productieve bronnen harer geschiedenis. Voor het heden is het te betreuren, dat die bron door de heeren Lansberg en Winkel zoozeer vertroebeld is.

De pers, de *chroniqueur* van de dagelijksche voorvallen, zoo zij zich haar hooge roeping bewust is, heeft ook tot plicht, wat onder dit opzicht der waarheid is te kort gedaan, weer recht te zetten, om haar lezers in den goeden zin voor te lichten en tevens voor den lateren geschiedschrijver een betrouwbare vraagbaak en raadsman te zijn.

De beroemde Romeinsche jurist en redenaar CICERO heeft den weg zoo juist afgebakend: *Prima autem est lex historiae, ne quid falsi dicere audeat; deinde ne quid veri non audeat.* (De orat. 2, 15).

Een eerste vereischte voor den geschiedschrijver is, dat hij niets onwaars verhale, ook niets wat waar is verzwijge.

Daar we in dit artikel een klein stukje geschiedenis zullen behandelen, kan deze inleiding ter oriëntatie wel zijn nut hebben.

De heeren Lansberg en Winkel hebben op dien bewusten avond hun verontwaardiging niet onder stoelen en banken gestoken over het stout bestaan der Regeering om een lid buiten de voordracht om te benoemen met de kennelijke bedoeling het getal der katholieke Raadsleden van twee op drie te brengen.

Naar die bedoeling behoeven we niet te gissen. De heer Winkel komt na heel veel andere veronderstellingen tot dezelfde conclusie De heer Lansberg blijft er wat omheen draaien, doch deelt natuurlijk hetzelfde gevoelen.

Het eenige en doorslaand motief der Regeering voor hare benoemingswijze werd door den heer B. v. D. VEEN ZEPPENFELDT zoo duidelijk en overtuigend mogelijk aldus geformuleerd:

„Deze benoeming beoogt m. i. niets anders dan den vroegeren toestand te herstellen en de partij, waartoe de nieuw benoemde behoort, den zetel terug te geven, welken wij bij de samenstelling van den nieuwen Raad hebben verloren.

Hierin is niets onbillijks gelegen."

Doch de beide heeren waren niet voor overtuiging vatbaar. De heer Winkel had al zijn kruit in eens verschoten en wist zelfs geen antwoord meer te geven op de argumenten van den heer Zeppenfeldt en den gemachtigde van het Bestuur. De heer Lansberg zocht zich uit de impasse te redden door tegen te werpen, dat niet altijd de katholieken in den Raad *drie* zetels hadden bezet. Te voren waren er immers ook maar *twee* geweest, en indien werkelijk het de bedoeling der Regeering ware geweest een katholiek voor deze vacature te benoemen, haar daartoe reeds vroeger de gelegenheid had opengestaan.

De heer Lansberg betreedt hier het terrein der geschiedenis, nog wel der *histoire contemporaine*, waarvan zijn Ed. Achtb. als geboren Curaçsoënaar en als bestudeerd man natuurlijk volledig op de hoogte is. Maar *eilaci, Cicero* zou zich voor zoo'n collega geschaamd hebben en hem zeker vrij hardhandig dat bovenstaande citaat onder den neus geduwd hebben. Het moge wellicht van behendigheid getuigen, doch zeker pleit het niet voor nobele strijdwijze als men een deel der waarheid eclipseert.

Ziehier de feiten:

De nieuwe Raad, waarvan de heer ZEPPENFELDT spreekt, trad op, nadat de vorige Raad, behoudens de Voorzitter en de Ondervoorzitter, in zijn geheel ontslag had genomen. Dat conflict had plaats onder het bestuur van Gouverneur de Jong van Beek en Donk in 1906. In dien Raad hadden drie katholieken zitting. Daar geen der oude leden zich meer verkiesbaar stelden, moest een geheel nieuw stel worden opgezocht. En zoo kwam het, dat niet meer dan *twee* in plaats van drie katholieke raadsleden waren te vinden, die voor een verkiezing in aanmerking kwamen. Dat is dus de eenige reden, waarom het getal van drie tot twee gereduceerd werd. Het recht op drie zetels werd daardoor in niets verkort. Doch tot op heden bleef de Raad in gebreke, ofschoon er gelegenheid voor bestond, dien derden zetel weer aan de katholieken terug te geven.

Doch dat recht op drie zetels lijkt niet onaantastbaar, wanneer, zooals de heer Lansberg zegt, ook tijdens den vroegeren Raad er een periode geweest is, waarin de katholieken niet méér dan twee zetels bezet hebben. —

Alles draait dus om deze belangrijke vraag, na te speuren, waarom indertijd bij de samenstelling van den ouden Raad het getal der katholieke Raadsleden van twee op drie gebracht werd.

Die oude Raad heeft zich niet in een lang bestaan mogen verheugen. Alleen gedurende de korte periode van 1901 tot 1906 waren er in den Raad drie katholieken.

Nu zal de heer L. wel heel triomphantelijk uitroepen, dat het een buitensporige eisch is van de katholieken zich op zoo'n kort tijdperk te durven beroepen, doch de heer L. zal wel zooveel geduld willen oefenen, om zijn oordeel nog voorloopig wat op te schorten.

Wat was er dan in 1901 gebeurd?

De Koloniale Raad dankte zijn toenmalige samenstelling aan de wijziging van het Regeerings-Reglement, dat bij de wet van 2 Februari van 1901 werd vastgesteld.

Volgens art. 67 van het *nieuwe* Regeerings-Reglement (van 1901) moest de Koloniale Raad zijn sa-

mengesteld uit *dertien* leden, door den koning te benoemen.

Volgens datzelfde art. van het *oude* R. R. was de samenstelling een geheel andere. Dat oude art. 67 luidde aldus:

„De Koloniale Raad is samengesteld uit de leden van den Raad van Bestuur *als vaste leden*, en uit acht leden door den koning te benoemen."

Vóór 1901 maakte dus de *Raad van Bestuur* in zijn geheel, met den Gouverneur als voorzitter, deel uit van den Kolonialen Raad. (zie ook art. 78 van het *oude* R. R.) De overige vier leden van den Raad van Bestuur waren *vaste* leden van den Kol. Raad, hadden daarin zitting *ex officio*, d. i. krachtens hun lidmaatschap van den Raad van Bestuur, werden dus niet door den Raad verkozen, traden evenmin om de vier jaar af. Zij werden onmiddelijk door den koning benoemd, geschorst of ontslagen.

Het eerste onmiddelijk gevolg van de wijziging van art. 67 was dus, dat de geheele Raad van Bestuur niet langer deel bleef uitmaken van den Kol. Raad, doch voortaan een zelfstandig Bestuurscollege werd. Het tweede gevolg was, dat de Kol Raad na deze exodus uit niet meer dan 8 leden bestond en dus met *vijf* nieuwe leden moest worden aangevuld.

Als men nu de locale bladen van dat jaar er op naslaat, zal men zien, dat in de zitting van den Raad van den 6en Mei 1901 tot nieuwe leden werden verkozen de heeren MOZES CURIEL, C. STATIUS MULLER, MR J. B GORSIRA, CHARLES JONES en H. H. R. CHAPMAN als 1ste candidaten.

Deze *vijf nieuwe* leden ontvingen hunne benoeming bij Kon. Besluit van 15 Juni en werden geïnstalleerd in de zitting van den Raad van 12 Augustus d. a. v. De Heeren E. D E. VAN DEN BOSSCHE en J E. VAN DER MEULEN waren de eerste voorzitter en ondervoorzitter van dezen nieuwen Raad.

De nieuwe Raad werd dus aangevuld met 1 Israëliet, 3 Protestanten en 1 Katholiek. En dat deze laatste wel degelijk als een katholieke candidatuur werd opgevat, blijkt nog ten overvloede hieruit, dat als 2e candidaat de heer J. BOER gekozen werd.

Nu gelieve de onpartijdige lezer maar in Godsnaam zijn ergernis te onderdrukken, dat bij een bevolking in 1902 van 863 Israëlieten, 7,117 Protestanten en 45.260 Katholieken (over de geheele kolonie) bij de uitbreiding van het aantal zetels in den Raad, van die vijf candidaten er maar *één enkele* aan de katholieken werd toegewezen. Dit staat in ieder geval onwrikbaar vast, dat niet uit louter toeval, doch *ten gevolge van de vermeerdering van het aantal Raadsleden* de toenmalige Raad het als een eisch van billijkheid beschouwde, dat van die vijf zetels er ten minste één aan de katholieken moest ten deel vallen.

Op die vermeerdering van het aantal Raadsleden baseert zich dus het recht op dien derden zetel. Alleen toen de Raad onder het *oude* Regeerings-Regl. maar uit 8 leden bestond, hadden de katholieken slechts twee zetels.

Misschien dat ook na deze uiteenzetting nog de heer Winkel, zooals in den Raad geschiedde, zal uitroepen: „Het kan wel zijn, maar ik blijf bij mijn opinie." M. a. w.: *stat pro ratione voluntas*. Deze heeren zijn nu eenmaal tegenover de katholieken niet voor redeneering en overtuiging vatbaar.

Doch de onpartijdige lezer zal het nu wel duidelijk zijn, waarom de Regeering het als een plicht van eer beschouwde voor deze gegronde rechten in de bres te springen.

Men zou met den heer Lansberg nog de vraag kunnen stellen: Waarom de Regeering dan zooveel jaren liet voorbijgaan en eerst *nu* van haar recht gebruik maakte om dien zetel aan de katholieken terug te geven?

Zeker, strikt genomen had de Regeering reeds vroeger van dat recht kunnen gebruik maken. Maar tegen over een aftredend lid, dat zich opnieuw verkiesbaar stelde, was het zeker minder nobel dat recht te urgeeren. Eerst dan wanneer een lid stierf of ontslag nam, bood zich daartoe de meest geschikte gelegenheid aan. Zelfs toen heeft de Regeering nog niet reeds den eersten den besten keer ingegrepen. Zij verwachtte blijkbaar, dat de Raad zelf zooveel eergevoel zou hebben, om *motu proprio* dat vroeger onrecht te herstellen en zich wederom op hetzelfde standpunt zou plaatsen als de oude Raad van 1901, het als een zeer bescheiden eisch van billijkheid erkennend dat de katholieken zeker minstens drie zetels in den Raad mochten bezitten. Eerst toen zoowel bij de eerste als bij de tweede gelegenheid deze verwachtingen werden teleurgesteld, besloot de Regeering niet langer lijdelijk toe te zien

Evenwel, wie die veelbesproken voordracht of aanbeveling van den Raad wat nader op den kaper heeft beschouwd, kon gemakkelijk bevroeden, dat er in dit geval nog een meer bijzondere reden voor de Hooge Regeering bestond, speciaal *deze* aanbeveling als onaannemelijk te verwerpen.

Daarover in ons volgend artikel.

De uittocht naar Cuba.

I.

De wreede Europeesche oorlog, die eerst deze week definitief door den vrede beëindigd is, heeft bijna vijf jaren lang duizenden en millioenen jonge krachtige mannen aan handel en scheepvaart, aan landbouw en industrie onttrokken. *Tien procent* van de geheele bevolking stond onder de wapenen, en had alle productieve arbeid neergelegd. Holland met zijn ruim 6 millioen inwoners kan hoogstens een leger van 600.000 strijdbare mannen op voet van oorlog mobiliseeren

Met verwondering zal de lezer zich afvragen, wat deze inleiding met het opschrift van dit artikel te maken heeft.

Een analoog geval heeft zich hier op ons eiland voorgedaan. Sinds van Cuba de vraag naar arbeiders voor de suikervelden hier vernomen werd, hebben honderden dien oproep beantwoord en opgepropt vol geladen schoeners met jonge mannen zijn vol illusie naar dat land van beloften heengezeild.

En nog steeds blijft de stroom aanhouden. Personen, die tot oordeelen bevoegd zijn, schatten het aantal arbeiders, dat van ons eiland *Curaçao alléén*, naar Cuba wegtrok, op ruim 3000 man, dat is ook 10 % der geheele bevolking, dat is zelfs ⅙ der *mannelijke* bevolking.

Alleen reeds in de eerste vijf maanden van dit jaar tot 17 Juni vertrokken van Curaçao naar Cuba de volgende schepen met het bijgevoegd aantal arbeiders:

SCHOENERS	DATUM	AANTAL ARBEIDERS
Silfide	19 Febr.	160
Amadeo	19 „	63
20 de Julio	25 „	55 (1)
Gacela	14 Maart	198
Albertina	19 „	55 (1)
Refugio	29 „	20 (1)
20 de Julio	31 „	65 (1)
Amadeo	1 April	158 (1)
Nereida	5 „	80
Amadeo	30 „	58
Silfide (2)	26 Mei	80
Manati S (2)	26 „	113
Regina (2)	6 Juni	91
Lelia	16 „	22 (1)
Manati S	17 „	71
	Totaal	1289 man.

(1) Deze barken vertrokken van hier via Aruba, om ook dáár nog werkvolk in te nemen.

(2) Onder de reizigers door deze schepen medegenomen, bevonden zich resp. 23, 15, 9, vreemdelingen.

De *Regina* van 6 Juni nam ook 12 vrouwen, en het stoomscheepje *Manati* van 17 Juni 6 vrouwen en 4 kinderen mede. Deze vrouwen waren door hun mannen, reeds te voren naar Cuba vertrokken, daarheen ontboden.

Het is licht te begrijpen, dat tengevolge van dien uittocht hier op Curaçao nu groot gebrek aan arbeidskrachten heerscht. Juist het los werkvolk is weg, dat zijn de werkkrachten, die voor het havenbedrijf bij het lossen en laden der stoomschepen noodig zijn Reeds nu werd de klacht vernomen, dat in de buitendistricten bijna niets dan oude mannen zijn overgebleven, zoodat de plantages met moeite het noodige personeel voor grondwerk bij elkaar kunnen krijgen.

Deze uittocht van werkkrachten naar Cuba heeft naast zijn licht-, ook wel degelijk zijn schaduwzijde

De *lichtzijde*, is dat daar in de suikervelden op het oogenblik zeer grof geld verdiend wordt. Dagloonen van 2 tot 3 en zelfs meer dollars is daar regel. Voor Aruba dat een nog grooter percentage der bevolking aan Cuba heeft afgestaan, komt daar als lichtzijde bij, dat de Arubianen bijna geregeld een zeer groot bedrag van het overgespaarde geld aan hun familieleden opzenden Maar dat kan van het Curaçaosche werkvolk helaas niet gezegd worden.

En dat is de eerste *schaduwzijde*

Nederland.

Den 9en Mei is in de Tweede Kamer het ontwerp-Marchant op het vrouwenkiesrecht na een debat van 2½ dag aangenomen.

Dat ontwerp, waartoe MARCHANT het initiatief had genomen, strekte om overal in de bestaande kieswet het woord *mannelijke* te laten vervallen, waardoor dus *alle* Nederlanders, dus voortaan *ook de vrouwen*, kiezer zouden worden. Dit voorstel, hoe eenvoudig ook geformuleerd, had dus buitengewoon ver strekkende consequenties. Het beteekende, dat het Nederlandsche kiezerskorps zou worden versterkt met alle vrouwen, die den 25-jarigen leeftijd bereikt hebben, dus ruim zou worden verdubbeld, m.a.w. zou worden uitgebreid met naar schatting 1½ millioen stemmen, en dat ook voor de vrouwen *stemplicht* zal gelden.

Te voren was op voorstel van den Voorzitter der Kamer met 49 *vóór* en 12 stemmen *tegen* der socialisten besloten, dat elk der redevoeringen niet langer dan drie kwartier mocht duren.

Er kwamen natuurlijk onverzoenlijke tegenstanders van het vrouwenkiesrecht aan het woord, evenzeer als principiëele voorstanders, terwijl anderen zich als gematigde voorstanders deden kennen.

Achtereenvolgens voerden het woord Wijnbergen (kath.). Troelstra, die zich bij deze gelegenheid na de revolutie-week in November nu weer voor het eerst in de Kamer liet hooren, verder, Staalman (chr. dem.) Mevrouw Groeneweg (s d.), Schokking (chr. hist.), de Savornin Lohman (chr. hist.), van Schaik (kath.), van Geen (a r.) en Marchant (vr dem.)

Het wetsontwerp werd aangenomen met 64 tegen 10 stemmen. Tegen stemden Staalman (c. d.), Schokking (c. h.), Snoeck-Henkemans (c. h.) en de anti-revolutionairen Duymaer van Twist, Zijlstra, de Monte ver Loren, de Wilde, Beumer, van der Voort van Zijp en Heemskerk

De heer Troelstra kon het blijkbaar niet verkroppen, dat de vrouwen het zoo lang door de socialisten vurig verdedigde vrouwenkiesrecht thans feitelijk verwierven. Juist toen de stemming naderde, sloop Troelstra stilekum uit de zaal weg

De aanneming lokte applaus uit en geroep: „Waar is Troelstra?"

Daar nu alle verkiezingen voor de Kamer, de Staten en de Gemeenteraden zijn afgeloopen en (buitengewone omstandigheden voorbehouden) geen nieuwe verkiezingen vóór den zomer van 1922 te verwachten zijn, zal het vrouwenkiesrecht zijn eerste toepassing eerst in 1922 verkrijgen.

Volgens verklaring van den Minister-president zal de aanneming van dit wetsontwerp evenmin Kamerontbinding ten gevolge hebben.

VREDE.

Maandagavond om 6.40 werd te Parijs bekend, dat de Duitsche Regeering beloofd had onvoorwaardelijk te teekenen. De spanning, waarin de geheele wereld leefde, de onzekerheid of de oorlog weer niet zou beginnen met een opmarsch der geallieerden in Duitschland was geweken. Parijs, het hart van Frankrijk, vierde feest in overmatige vreugde en in het land zelf kwam aan den jubel geen einde; klokgelui, fanfares, optochten, kanonschoten, 't hielp alles mee om dien dag van hoog politiek gewicht tot een feestdag te maken die lang zal heugen; misschien maken de Franschen er wel een nationalen herdenkingsdag van. De groote man, waarom alle complimentatie zich concentreerde, was Clemenceau, die bespeecht, befuift en geëerd werd als de krachtige leider, de stoere volhouder, de redder van Frankrijk, de "right man on the right place", die juist op tijd het bewind van zijn land in handen kreeg, de man ook, die met een onbuigzamen wil en taai doorzettingsvermogen voor Frankrijk in het vredestractaat datgene heeft bedongen, wat diens toekomst sterk maakt, die door een blijvend verbond, door een permanente Entente wil consolideeren, wat thans is verkregen.

Het is te begrijpen dat Frankrijk juicht en jubelt nu het vrij herademt, nu de onrust over de toekomst voorbij en de zekerheid van een vredestijdperk is verkregen. Waar dit land ruim vier jaren lang den vijand in eigen land heeft gezien, waar het spook van Bolsjewiksime en voort te zetten oorlog nog voor de deur stond, is zulk een uitbundige vreugde dan ook wel te verklaren. Frankrijk glorieert, de nederlaag van '71 is gewroken, de smaad der vernedering uitgewischt, aan de zucht naar vergelding voldaan. Frankrijk overwinnaar, Duitschland, de groote, sterke nabuur, de erfvijand, totaal verslagen en verpletterd. Thans breekt voor het land een lange periode aan van rustigen opbouw, van grooten materiëelen vooruitgang, van ongekenden voorspoed.

Met Frankrijk juichen vooreerst Engeland en Amerika. Ook daar zal de volksvreugde hoog oplaaien. Aan den oorlog, wiens aanleiding (de moord op Aartshertog Franz Ferdinand) vandaag, 28 Juni, juist 5 jaar geleden plaats greep, heeft het Engelsche volk een groot aandeel gehad. Zijn *vloot* is de eigenlijke overwinnaar, niet de armee's op de slagvelden van het Westfront. Duitschland immers, het is thans voldoende bekend, heeft den strijd opgegeven, omdat het zijn soldaten niet meer voldoende kon vertrouwen, daar hun zenuwen te slap en overprikkeld waren. De dagelijksche berichten aan het front over de diepe ellende in het binnenland hebben den sterken, forschen en moedigen Duitschen soldaat doen verslappen, iets wat de vijandelijke wapenen nog nimmer hadden kunnen bereiken. De lust om te strijden, om vol te houden slonk met den dag, toen bekend werd, dat men in het vaderland van honger stierf, dat deze toestand dagelijks erger werd en nergens hulp kwam opdagen. Toen begon de vrees voor de Amerikanen met hun technische overmacht haar uitwerking te doen en onderwond de uitvoering van Foch' krijgsplan niet meer dien tegenstand, welken men van de Duitschers gewend was. Had het Duitsche volk voldoende voedsel gehad, wie weet of de strijd niet onbeslist ware gebleven, want de factor van overmacht mocht reeds van den eersten dag van den oorlog af bij het kapitaal der Entente geboekt worden. Eere, wien eere toekomt. Engeland's vloot, de blokkade-vloot, is degene, die Duitschland ten slotte verslagen heeft. Dit kan men niet ontkennen, hoe men ook denkt over het middel om een geheel volk van non-combattanten uit te hongeren.

Amerika, die slechts een goed jaar lang zij het dan ook uiterst krachtig en op zijn manier „'s war nie da gewesen" aan den oorlog heeft deelgenomen, mag zich verheugen, de redder van Europa genoemd te worden. Zonder zijn materiëele, later militaire hulp had de Entente het niet klaargespeeld. Door zijn onbaatzuchtigheid bij de verdeeling van den buit, wordt zijn titel „strijder voor het recht alleen" minder aanvechtbaar, ofschoon Duitschland's vernietiging niet zonder invloed zal blijven op den handel in Zuid-Amerika; hiervan was de Unie vooraf ook niet onkundig.

Met deze grootere rijken juichen de kleine belligerenten, de neutralen, ja geheel de wereld. De vredesduif heeft zijn palmtak immers neergelegd op de conferentietafel te Versailles. Er wordt niet meer gevochten, de grenzen worden geopend, verkeer, handel, nijverheid, scheepvaart en landbouw beginnen weer op te bloeien en zich vrij te ontwikkelen; de soldateska gaat naar huis, bergt zijn militaire plunje op en overal herstelt zich het normale familieverband. Wat een vreugde na de beklemming van vijf jaar.

Toch is de vreugde over den vrede niet onvermengd. Smart, spijt, vrees zelfs wegens *zulk* een vrede tempert in niet geringe mate de blijdschap. De vrede had zoo mooi kunnen zijn; de plannen, door Wilson ontworpen, door de Entente goedgekeurd, door Duitschland en diens bondgenooten aanvaard, ze zagen er zoo aanlokkelijk uit, het schema was zoo doordrenkt van het rechtsbegrip, van de gedachte aan 'n rechtvaardigen vrede, die de menschheid tot één groote familie wilde omscheppen, de volkeren vreedzaam naast elkander zou doen leven, die de vijanden wilde verzoenen op eerlijke wijze en hun tegenstrijdige belangen doen harmonieeren. Tezamen en als broeders de verwoeste wereld gemeenschappelijk herstellend, hadden zij den grondslag kunnen leggen voor een organisme, dat hechter stond dan een kunstmatig ineengezette Volkerenbond. Doch in plaats daarvan heeft de wereld te aanschouwen gekregen een geweldigen machtsvrede, opgelegd aan den overwonnene onder de zwaarste bedreigingen. Men heeft Duitschland verpletterd, vertrapt, vernietigd, niet met één slag doch door een gestadige, langdurige slavernij. Zijn rijkste gebieden worden hem ontnomen, terwijl het volk moet arbeiden ten bate en in dienst van vreemd kapitaal. Juist degenen, op wier mond het woord „recht" als bestorven lag, hebben het recht buiten de conferentiezaal geworpen. Haat, egoïsme, jalousie hebben de hoofdmannen, — wij zeggen niet groote mannen, — te Versailles geïnspireerd. De eenigste zedelijk hoogstaande, onpartijdige en onbaatzuchtige man, die aan de wereld een blijvenden, duurzamen vrede had kunnen voorschrijven, de Vredevorst te Rome, werd geweerd van de tafel, waaraan is onderhandeld. In het geheim zijn de artikelen van het Tractaat opgesteld en bediscussiëerd, zoodat zelfs de Ententepers er zich meermalen over beklaagde. Toen het in zijn geheel bekend werd, schrok de wereld ervan. Is dit nu de rechtvaardige vrede, dien wij verwacht hebben? vroeg zij. Met recht mag Duitschland zich beklagen, dat men het verraden heeft en bedrogen, dat de 14 punten van Wilson zijn gebleken een „vodje papier." Voortaan zal de menschheid ook de beloften en voorwaarden van een wapenstilstand niet meer kunnen vertrouwen. Is bovendien de tactiek der geallieerden een verstandige, om een volk tientallen van jaren als slaven voor anderen te laten werken? Is dat de methode om hun energie te prikkelen en werklust te ontwikkelen? Loopen zij aldus geen gevaar, de oorlogsschatting nooit te verkrijgen omdat er minder gearbeid zal worden? De bedreigingen van Duitschen kant dienaangaande blijven ernstig genoeg, ook nadat men het spreekwoord van de „heet-opgediende soep" erop heeft toegepast.

Zijn de volkeren der Entente zelf met dezen vrede ingenomen? Wij schrijven hier het oordeel af van den Parijschen correspondent van „De Tijd," die na de bekendmaking der voorwaarden eerst eenigen tijd gewacht heeft om de meeningen in de Fransche hoofdstad te gaan vernemen.

„In katholieke kringen vooral is de ontvangen impressie pijnlijk. Op de vraag: „Is dit een rechtvaardige vrede?", antwoordt men ronduit „neen." Bovendien is alles in het ontworpen verdrag zoo vaag mogelijk. Is Duitschland schuldig, welke straf ontvangt het dan? Men zal de uitlevering van den keizer vragen. Het is ten eerste heel onzeker, dat Holland aan dit verzoek zal voldoen. Maar nemen we aan van ja. Wat dan nog? In een land waar Lodewijk XVI onthoofd werd, is eene onthoofding van den Duitschen keizer heel goed mogelijk. Maar is daarmee Duitschland gestraft? Is daarmee werkelijk herstel gegeven aan het Fransche volk?

Want te ontkennen is het niet, dat Frankrijk het meeste geleden heeft. Het gaat gebukt onder een zwaren schuldenlast, er hebben stroomen Fransch bloed gevloeid, tien departementen zijn vernield! En.... slechts een enkel verlies wordt totaal hersteld. Welk? Dat van de vernielde provincies? Neen! Het totale herstel geldt de marine! Slechts Engeland zal alles terug ontvangen wat het aan schepen verloor, ton per ton, terwijl één reis van een boot gedurende den oorlog vaak meer opbracht dan de boot waard was.

De koloniën worden aan Duitschland ontnomen. Engeland krijgt het leeuwenaandeel, Frankrijk heel weinig en België en zelfs Portugal, die toch een groot aandeel aan den oorlog hebben genomen, mogen nog héél blij zijn, als men hun niets tot dekking der kosten vraagt! Rechtvaardig?

Men zou bladzijden kunnen schrijven over al de onrechtvaardigheid van dit verdrag, onrechtvaardig niet tegenover Frankrijk alleen, maar tegenover de kleine staten van Europa, ook de onzijdigen, en zelfs tegenover Duitschland.

De geallieerden hadden twee dingen kunnen doen: óf wel Duitschland geheel vernielen, óf — wat beter ware — zich er eerlijk mee verzoenen. Het verdrag, zooals het thans is, leidt onvermijdelijk tot nieuwe oorlogen — dat is hier het oordeel der bezadigde kringen."

De „Populaire" schrijft: „Dit is geen vredes- maar een oorlogsverdrag. Het Pruisendom, door de revolutie uit Duitschland verdreven, is naar de democratische landen gevlucht. Het verdrag verergert de vroegere oorzaken tot wrijving en voegt daar nieuwe aan toe. Ook hiertegen moeten wij protesteeren. De geallieerde regeeringen willen het Duitsche volk voor de misdaden zijner leiders onderdrukken. Een dergelijke wensch moet het geweten van alle volkeren in opstand brengen. Nimmer werden de rechtsbeginselen zoo huichelachtig geschonden. De geallieerde regeeringen behandelen de volkeren als vee of ruilartikelen. Het verdrag van Versailles is even schandelijk als dat van Brest-Litowsk en het zal hetzelfde lot hebben."

Wij willen hier ook enkele Engelsche stemmen laten spreken: De „Westm. Gaz." publiceert een lang schrijven van de „Union of Democratic Control," waarin geprotesteerd wordt tegen het voorgestelde vredesverdrag. De onderteekenaars verklaren, dat dit volgens hun opinie een schending is van de voorwaarden en beginselen, waarop de Duitsche natie vertrouwde, toen zij de wapenen neerlegde. Als zoodanig vormt het een niet te verdedigen inbreuk op de internationale moraliteit, die de geallieerde en de geassocieerde regeeringen verklaarden te willen verzekeren. Uit dit verdrag blijkt, dat het in stand houden van den nationalen haat, de imperialistische annexaties en kortzichtige wraak nog steeds de doeleinden zijn van een bureaucratie, welke door geen enkele ervaring wijs wordt. De schrijver van dit artikel is overtuigd, dat elke ware democraat krachtig zal streven naar de herziening van dit verdrag.

De „Manchester Guardian" verklaart, met zekere bezorgdheid te hebben ge-

zien, dat er in de vredesvoorwaarden niets voorkomt, waaruit blijkt, dat het voornemen bestaat om de belofte van den eersten minister in vervulling te doen gaan, volgens welke bij de toewijzing der voormalige Duitsche koloniën aan de mandatarissen, rekening zou worden gehouden met de wenschen der inboorlingen.

„In Engeland worden door vrienden der inboorlingen stappen gedaan, om het ministerie van Buitenl. Zaken te wijzen op de noodzakelijkheid, eenigerlei verklaring af te leggen omtrent hetgeen gedaan wordt ter uitvoering van Lloyd-George's belofte.

De quaestie is urgent ten opzichte van Togoland en Kameroen, die naar het schijnt op een of andere nog niet aangegeven wijze verdeeld zullen worden tusschen Engeland en Frankrijk.

De negerstammen uiten zekere wenschen omtrent het bestuur, waaronder zij het liefst zouden komen, en tot dusver blijkt uit niets, dat met hun wenschen rekening zal worden gehouden."

Ziedaar eenige uitingen over de waarde van het Tractaat. Wij zouden ze nog wel met een twintigtal kunnen aanvullen. Is Italië tevreden nu de Conferentie het met een kluitje in het riet heeft gestuurd? de regeering heeft het vertrouwen des volks verloren en trad af, toen met 259 tegen 70 stemmen de motie van trouw aan de Entente werd verworpen. Is de revolutie daar rijp? Is Japan tevreden, nu het als een minderwaardig ras wordt behandeld? Is België tevreden, wiens eischen tot een minieme proportie zijn teruggebracht? Staan onder de groote groep vijanden van Duitschland niet meerderen vijandig tegenover elkander? Geen andere macht dan een zedelijke kan die geschillen uit den weg ruimen en de baan vrij maken voor onderlinge liefde en waardeering.

Daarom zullen de volkeren na den roes der overwinning met een bang hart het tractaat overzien. Een volk van ruim 60 miljoen met een opgekropten haat bereidt reeds op het oogenblik, dat de vrede geteekend wordt, een revanche-oorlog voor. Weimar besloot onder protest te teekenen met 237 vóór, 138 (!) tegen en 5 blanco. Komt ooit de antithese Amerika-Japan tot vijandige actie met vertrapping van den volkerenbond en zou Engeland zijn gelen bondgenoot steunen, dan staat Frankrijk alleen. Het zal van den tijd afhangen of Duitschland dan de zware vernedering zal vergelden, bijgestaan door een mokkend Italië. Nu reeds worden in de Duitsche [illegible] gehouden, die het nationalisme wakker zullen houden. Daarom is onze vreugde over den vrede lang niet onvermengd.

Dezer dagen zal te Versailles geteekend worden; daarna moeten de verschillende Parlementen het Tractaat nog ratificeeren en dan is de wereld „in vrede."

Berichten uit de Kolonie.

Onze Draadlooze.

Ons draadloos krachtstation op *Daniel* had deze week Maandag een reuzensucces te boeken. Dien morgen gelukte het ons ontvangstation sich in verbinding te stellen met het station te Manilla op de Philippijnen. Als men nu weet dat de rechte afstand over de Stille Zuidsee tusschen Curaçao en de Philippijnen 10.000 zeemijlen of 18.000 K.M. bedraagt, dan is er wel reden voor, hier van een buitengewoon succes te spreken En dat succes krijgt nog meer waarde als men weet, dat de afstand van Curaçao tot onze Oost-Indië niet zoo buitengewoon veel méér bedraagt, zoodat het alles zins te verwachten is, dat wanneer in Indië het versendstation gereed is, ook daarmee verbinding zal kunnen tot stand gebracht worden.

Gestrand.

Het Noorsche SS. *Vesla* op reis van Maracaibo naar Curaçao strandde Maandagnacht op de Noord-West kust van Aruba. De schoener *Frisia* vertrok daarheen om hulp te verleenen, hetgeen niet meer noodig bleek, daar de *Vesla* Woensdag weer onze haven bereikte zonder eenige averij.

Cur. Ct.

Sanatorium.

Op [illegible] dezer had eene buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders der N. V. Sanatorium „Het Groene Kruis" plaats, waarbij een nieuw College van Regenten gekozen werd ingevolge het gewijzigd artikel [illegible] der Statuten. De verkozenen zijn de Heeren A. A. Boom, M. Boom, J. F. Everts, Mr. C. S. Gorsira, S. M. L. Maduro, J. H. Perret Gentil (voor den kerkeraad) en W. T. Pieters.

Door den Voorzitter werden eenige mededeelingen gedaan betreffende den financieelen toestand der Vennootschap op ultimo Mei, waaruit bleek dat de maand Mei een der beste maanden voor het Sanatorium is geweest.

Cur. Ct.

West-Indische Kamer.

In de bestuursvergadering heeft de voorzitter, den heer Prof. J. A. Grutterink, die de Vereeniging „Oost en West" in de Kamer zal vertegenwoordigen, welkom geheeten. De medewerking van Prof. Grutterink is van bijzondere waarde met het oog op de bijzondere belangstelling die de Nederlandsche Koloniën in West-Indië op het gebied van delfstof-exploitatie verdienen, en dit te meer sedert van buitenlandsche zijde verschillende belanghebbenden aan de ontginningen hunne aandacht wijden.

Behalve de brochure van den heer Menkman, door de Kamer dezer dage in het licht gegeven, kunnen belangstellenden kosteloos een exemplaar der statuten ontvangen op aanvraag bij het Secretariaat, Oudebrugsteeg 16, Amsterdam.

Petroleum Raffinaderij.

Nederlandsch kapitaal zal een groote olie-raffinaderij bouwen te Sellers, 22 mijlen van New Orleans, La. Deze wordt gebouwd door de New Orleans Refining Co, een zijtak van de Nederlandsche Royal Shell, de grootste petroleumorganisatie der wereld. Tot heden was de fabriek te New Orleans alleen voor het ter markt brengen van de producten, maar dat men nu ook eene raffinaderij gaat bouwen, is een bewijs van uitbreiding op groote schaal. Ook zullen pijplijnen aangelegd worden naar de olievelden in Texas en Louisiana.

Nieuwe Vlucht over den Oceaan.

Pas is de vliegtocht over den Oceaan volbracht van uit New-York via de Azoren—Lissabon, of reeds is er weer een nieuwe vlucht over den Oceaan verricht, ditmaal van af New-Foundland naar Ierland door den Engelschman Kapitein Alcock, en luitenant Brown. De tocht had plaats den 15 Juni en werd in éénsdóór zonder ergens onderweg te dalen volbracht in 16 uren.

Alleen bij de daling in Ierland liep Brown eenige verwondingen op doordat het toestel met te veel kracht tegen den grond botste, en daarbij ernstig beschadigd werd.

Als een bijzonderheid wordt tevens [illegible] werd overgevoerd, en dat een hond en een kat op reis werden meegenomen als gelukaanbrengende talisman (?!)

De afstand van New-Foundland tot Ierland bedraagt 2640 K.M, die in 16 uur volbracht werd, zoodat gemiddeld 165 K. M. per uur werd afgelegd.

De eerste vliegtocht over den Oceaan via de Azoren door de NC 4 commandant Read werd van New York tot de Azoren volbracht in 13 uren en 18 minuten met een gemiddelde snelheid van 90 mijlen of 162 K. M.

Den snelsten vliegtocht over zee heeft een Engelsch militair vlieger 8 April gedaan, toen hij om 3 uur 20 's middags opsteeg op het vliegveld van Hendon bij Londen en een uur en een kwartier later te Parijs landde.

De geheele afstand is 344 K.M. zoodat de gemiddelde snelheid 275 K.M. per uur bedroeg.

De vorige maand vloog een geheel uitgeputte postduif een hotel te New York binnen met de mededeeling van een marinevlieger, dat hij op zeker punt hulpeloos op zee ronddreef. Onverwijld werden de marine autoriteiten gewaarschuwd. Onmiddelijk vlogen vliegtuigen met zoeklichten uit, terwijl een afdeeling duikbootjagers zee koos. Na eenige uren zoekens slaagde men er in den verongelukten vlieger te vinden en te redden.

Met open mond:

Maandagavond kwam op een laat uur nog een auto voor het St Elisabeths-gasthuis aanrijden, waaruit behalve veel angstige familieleden ook een groote jongen kwam stappen, die iedereen met wijdopengespalkten mond bleef aanstaren. De onderkaak stond stijf en onbeweeglijk en weigerde hardnekkig een andere houding aan te nemen. Daar op dat uur geen enkele dokter meer aanwezig was, werd zuster Odrada, de hoofdverpleegster, er bijgeroepen, die in weinige oogenblikken door een handige manipulatie den jongen weer in staat stelde zijn mond te sluiten en met gemak zijn boterham op te eten.

De nieuwe Administrateur van Financiën.

Volgens een uit New-York ontvangen telegram is de heer A. B. J. PRAKKEN, nieuw benoemd Administrateur van Financiën in deze kolonie, den 21e Juni met het SS. *Prins Frederik Hendrik* naar Curaçao vertrokken.

Een uitstekende maatregel.

Het is reeds lang velen een ergernis geweest, dat de *Koningin Emmabrug* over onze haven dikwijls bij het uit- of invaren van schoeners zoo langen tijd geopend bleef. Voor het publiek, voetgangers en vooral voor auto's was dat een groot ongerief. Dezer dagen heeft nu de Curaçaosche Handel-Maatschappij een uitstekende maatregel getroffen, die wel zal gewaardeerd worden. Voortaan telkenmale als de brug open is, zal de C. H. Mij. zorg dragen, dat er aan elke zijde van de haven 2 ponten, voorzien van de Hollandsche vlag, gereed liggen om de voetgangers die haast hebben, over te zetten.

Scheepvaartberichten.

De *Commewijne* van de K. W. I. M. is den 17 Juni van Amsterdam via Suriname naar Curaçao vertrokken

— De *Prins Frederik Hendrik* van dezelfde lijn, een der door Amerika gerequireerde schepen, en thans weer vrijgelaten, is den 21 dezer maand van New-York vertrokken en thans via Haïti op weg naar Curaçao en Suriname.

— Heden is de Spaansche boot *Cataluña*, komende van Colon, hier teruggekeerd om zijn reis naar Spanje voort te zetten.

— De *Jan van Nassau* van de K. W. I. M. heeft zijn laatste reis in Amerikaanschen dienst, van Boston naar Kopenhagen en Dantzig volbracht en is reeds in Mei weer in Amsterdam teruggekeerd, van waaruit het nu bevracht wordt om weer zijn gewone route naar West-Indië te beginnen.

— De *Grecian* van de Red D line, die hier Donderdag van New-York binnen kwam, heeft geen Hollandsche mail binnengebracht. Een leelijke tegenvaller.

Officiëele berichten.

De Gouverneur maakt hierbij bekend, dat ZijnHoogEdelGestrenge van den 3den Juli a. s. af elken Donderdag des voormiddags van 8 tot 12 uur en des namiddags van 12,30 tot 1,30 voor het publiek te spreken is.

De Leeraar bij de Protestantsche Gemeente op Bonaire R. Foppema is voor den tijd van zes maanden belast met de waarneming van den dienst van Predikant op Curacao, met bepaling, dat hij eens in de zes weken een preekbeurt op Bonaire [illegible]

De tijdelijke agent van politie eerste klasse J. F. Anemaet is op zijn verzoek eervol ontheven van zijn werkzaamstelling bij de politie.

Aan den agent van politie tweede klasse op Bonaire W. H. Muller is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den agent van politie tweede klasse op Bonaire L. A. Baart is om gewichtige redenen acht dagen verlof verleend.

Aan den schrijver bij het Departement van Openbare Werken alhier A. G van der Gen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend; de beamte K. F. Boskaljon is tijdelijk belast met de weerkundige waarnemingen in het fort Amsterdam.

Bevorderd zijn de 1ste commies P. L B. de Haseth tot hoofdcommies de 2de commies M. Ph van Romondt tot 1sten commies; de adjunct-commies P. T. S. Krafft tot 2den commies; de eerste klerk A. W. de Haseth tot adjunct-commies; en de tweede klerk M. B. Daal tot eersten klerk.

De heer H. Hubenet, arts, en de gouvernements-geneeskundige W. H. Winkel zijn eervol ontheven van het verleenen van bijzondere heelkundige hulp de eerstgenoemde aan het personeel der politie en zijn wettig gezin, en de tweedegenoemde aan onvermogenden; en de heer H. S. Boogaart, geneesheer alhier, is tijdelijk belast met deze diensten.

Aan den wnd. ontvanger op Bonaire H. B. C. Schotborgh is om gewichtige redenen acht dagen verlof naar Curaçao verleend.

De agenten van politie tweede klasse J. B. de Lauw en H. Wiels zijn bevorderd tot agenten eerste klasse; R. O. Susanna, J. P. Marcks en M. M. Dammers zijn aangesteld als tijdelijke agenten tweede klasse.

De heer Dr. J. P. Evertsz Hz. is benoemd tot eersten gouvernements-geneeskundige alhier.

De tweede beambte op het kantoor van den Inspecteur van het onderwijs O. Vidal is tijdelijk overgeplaatst ter Gouvernements Secretarie.

De onderwijzer eerste klasse aan de Hendrikschool F. Stel is tijdelijk ter beschikking gesteld van den Inspecteur van het onderwijs in verband met de vele werkzaamheden ter voorbereiding van de invoering van de nieuwe onderwijsverordening.

Het bericht van den Vrede.

Maandagavond vóór 6.40 uur moest te Parijs het antwoord van Duitschland zijn aangekomen, dat de vredesvoorwaarden waren aangekomen.

En het antwoord was er op tijd.

Nog den zelfden avond was het bericht over geheel de wereld verspreid. Zelfs hier op Curaçao was, dank ons magnifiek draadloos station, het bericht nog den zelfden avond reeds om 5 uur overal in de stad bekend. Dus nog vroeger dan in Parijs zelf

Want 6,40 uur 's avonds in Parijs is 1.54 uur 's namiddags op Curaçao, zoodat het volop tijd had om hier nog zoo spoedig bekend te worden.

In het Militair Tehuis vooral werd de Vrede met veel enthusiasme gevierd. Het muziekkorps van het garnizoen speelde vroolijke wijsjes; en 't vuurwerk trok veel bekijks.

Dezer dagen is hier een Feestcommissie gevormd, met het doel geld te verzamelen om een luisterrijk feest te organiseeren tegen den dag dat te Parijs officieel de Vrede zal geteekend worden.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7,30 uur Overzijde.

1.	King Cotton	Marche	J. P. Sousa
2.	Les Masques	Ouverture	C. Pedrotti
3.	Dollar	Walser	L. Fall
4.	Fantaisie sur La Boheme		G. Puccini
5.	Der Messias Halleluya Chor		G Händel
6.	Guillaume Tell	Ouverture	G. Rossini
7.	Paz	Valse 1e uitv.	J. P. Boskaljon
8.	Sambre et Meuse	Marsch	Rauski

HAVEN-NIEUWS
VAN 17 JUNI — 28 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	Johanson	18 Juni	Maracaibo	19 Juni	Maracaibo
Philadelphia	Goodman	18	Pto Cabello	18	New York
Vesla	Apold	17	Maracaibo	18	Maracaibo
Samson	Sulbaran	17	Maracaibo	20	Maracaibo
Willemstad	Romero	17	Maracaibo	20	Maracaibo
Eika III	Gundersen	19	Maracaibo	20	New York
Stavangeren	Lee	20	Maracaibo	20	New York
Maracaibo	Johnson	21	La Guayra	21	Maracaibo
Vesla	Apold	26	Maracaibo	28	New York
Merida	Morris	22	La Guayra	27	Maracaibo
Maracaibo	Johanson	26	Maracaibo	26	New York
Grecian	Wood	26	Pto Rico	26	La Guaira
Cataluña	de Fano	28	Pto Calombia	28	Pto Cabello

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	[illegible]
La Providencia	17 Juni	La Vela	*Lady*	17 Juni	Aruba
Estelle	17	Aruba	*Abeona*	18	Stgo de Cuba
Felicidad	18	Maracaibo	*Julia Amalia*	19	La Vela
Rita Otilia	19	La Vela	*Lelia*	20	Bonaire
San Jose	19	La Vela	*Maracaibo*	20	Maracaibo
Fricia	19	Maracaibo	*Maria Cristina*	20	La Guayra
Lelia	19	Aruba	*Frieda*	21	Maracaibo
Refugio	20	Aruba	*Refugio*	21	Aruba
Carlota	20	Maracaibo	*Estelle*	21	Bonaire
Esperanza	20	Maracaibo	*Felicidad*	23	Maracaibo
Diana	21	Barahona	*Rita Otilia*	23	La Vela
Neerlandia	23	Bonaire	*San Jose*	21	La Vela
Louisiana	23	Mayagues	*Virginia*	23	La Vela
Lelia	23	Bonaire	*Lelia*	24	Aruba
Julia Isabel	23	La Vela	*Frisia*	24	Aruba
Estela	25	La Guayra	*Esperanza*	25	Maracaibo
Maria	25	Bonaire	*Calota*	25	Barbados
Cleopatia	25	Pt Cabello	*Neerlandia*	26	Pto Columbia
Virginia	26	La Vela	*Dania*	27	St Domingo
Presidente R	26	Cuba	*Camia*	27	Cuba
Juanita	27	S Domingo			
Monte Libano	27	Bonaire			
Albertina	27	Guadeloupe			

Buitenland.

Turkije.

Voor Z. H. den Paus zal te Constantinopel een standbeeld worden opgericht, uit dankbaarheid voor de groote diensten, door Z. H. tijdens den oorlog aan krijgsgevangenen enz. bewezen en als een blijk van bewondering voor het vredeswerk van Paus Benedictus XV. De sultan zelf teekende voor een bedrag ten behoeve van dit monument.

Het Turksche blad *Hilal* schrijft naar aanleiding hiervan:

„Tot welk geloof men ook behoort, men kan niet anders dan dit plan van harte toejuichen, want in ieder onzer trilt de snaar der menschelijkheid, wanneer men van de lippen van wien dan ook het troostend woord van vrede en vergeving weerklinkt.

Paus Benedictus XV heeft zich voor de menschheid verdienstelijk gemaakt. Hij is aller achting waardig. Zijn werk, dat Hem tot eer zal strekken, is dierbaar aan allen, die vurig den vrede, eendracht en broederschap onder de menschen en volkeren begeeren."

Door de tusschenkomst van den H. Vader werdenn verschillende Engelsche officieren, waaronder majoor Cree, van den dood gered. Deze waren in Mesopotamië gevangen genomen door de Turken en ter dood veroordeeld als franctireurs. Een dringend telegram van den H. Stoel aan Enver Pasha redde hen van den dood. Lord Curzon, Onderkoning van Indië, heeft Z. H. de dankbetuiging der Engelsche regeering doen toekomen, gelijk ook de hooge Commissaris der Engelsche regeering te Constantinopel dit deed.

De Voorzitter der Armeensche zending, Bogos Lubar, heeft zijnerzijds Z. H. dankbetuigingen doen geworden voor de toespraak gehouden in het Consistorie van 10 Maart, waar in de H. Vader sprak over het Oosten en het Armeensche vraagstuk.

Nabij Constantinopel verrijst nu, op kosten van Z. H. een weeshuis genoemd naar Paus Benedictus XV voor de Armeensche kinderen, ontkomen aan de laatste slachtingen der Turken. Het staat onder bestuur van een Armeensche geestelijke en de kleinen worden er verzorgd door Armeensche kloosterzusters.

Vergiftiging van het Ned. hospitaal te Parijs.

Eén bericht in de Holl. bladen uit Parijs meldt: Het Nederlandsche Hospitaal van de Pré Catelan, bij Parijs is dezer dagen naar Valenciennes overgeplaatst. Het hoofd der ambulance, dr. Van Tienhoven, heeft bij de officieele overdracht van de ambulance aan de gemeente Valenciennes een nieuwe misdaad ter kennis gebracht, welke de Duitschers hebben begaan alvorens het stedelijk hospitaal te verlaten. De watermeter, die de waterleiding in het hospitaal regelt, was omgeven door een hoeveelheid gecompirmeerde smetstof om op het oogenblik van het weer tewerk stellen van de leiding een toenemende besmetting te veroorzaken. De eerste symptomen ervan zijn gelukkig tijdig door Nederlandsche doktoren ontdekt. Dr. Van Tienhoven en al zijn medewerkers hebben verslag uitgebracht van deze nieuwe misdaad.

Socialistische actie in Praag.

In een vergadering van Praagsche arbeiders hield Maandag dr. Schmeral een rede en stelde een motie voor die met algemeene stemmen werd aangenomen en strekt tot onteigening zonder schadeloosstelling van het grootgrondbezit, van de mijnen, spoorwegen, banken en fabrieken. Verder wordt aangedrongen op zware straffen op woeker. Ook protesteert de motie tegen eventueele mobilisatie en dringt aan op hernieuwing van de internationale arbeiderssolidariteit.

Het Amerikaansche Roode Kruis zal Frankrijk meubileeren.

Door bemiddeling van het Amerikaansche Roode Kruis zullen 30,000 stoelen en 10,000 tafels gemaakt worden door de Amerikaansche schooljongens en naar de verwoeste streken van Frankrijk gezonden worden om aldaar de woningen van de geteisterde bevolking weder van de noodzakelijkste meubelen te voorzien. Plannen zijn gereed om 10,000 jongens van het Cunior Roode Kruis deel te doen nemen aan dit nuttige handwerk waardoor de Amerikaansche jeugd in staat wordt gesteld om het ongelukkige Frankrijk te helpen.

Aan elk meubelstuk zal een enveloppe bevestigd worden bevattende de complimenten van de school waar het meubelstuk werd vervaardigd. Deze boodschap van sympathie wordt in het Fransch gedrukt of geschreven en wordt vergezeld door een geadresseerde kaart welke de ontvanger van de meubelen terug kan sturen aan den afzender als bewijs van dank en waardeering. Hierdoor zal de band tusschen de beide republieken ongetwijfeld gesterkt worden.

De eerste verzendingen werden den 1sten Mei gedaan. Het plan is om de geheele taak voltooid te hebben bij het einde van het schooljaar.

Het weder opbouwen van Frankrijk is een der grootste problemen na den oorlog en de Amerikaansche school-jeugd mag er trotsch op zijn zelfs in deze geringe mate van dienst te zijn.

De vreeselijke toestand der bisschoppen van Hongarije.

De Oostenrijksche bladen geven bijzonderheden over den ontzettenden toestand, waarin eenige der Hongaarsche bisschoppen verkeeren.

Den primaat van het rijk, kardinaal vorst-aartsbisschop van Gran, dr. Johann Czernoch, wiens geheele vermogen werd in beslag genomen, werd als verblijf aangewezen een kamer op de bovenste verdieping van zijn paleis te Gran, waar hij als gevangene onder de strengste bewaking verblijft.

Een dergelijke behandeling ondergingen de bekende bisschop van Stuhlweissenburg, dr. Ottokar Prochastka, de bisschop van Veszprim dr. Ferdinand Rott en de bisschop van Raab Anton Felzer.

De bisschop van Steinamanger graaf Johann Mikes is wel het ergst getroffen. Hij werd eerst in een klooster geïnterneerd, doch kort daarop naar de beruchte Boedapester gevangenis overgebracht en ondergaat hier, naar een ooggetuige verhaalt, een zware marteling. Hij is in een cel voor zware misdadigers ondergebracht, die lucht en licht door een kleine opening in de zoldering ontvangt en wier meubilair uit een bed met een slechten stroozak en een vulle waschkom bestaat. De bisschop krijgt gevangeniskost. Hij is van het verkeer met de buitenwereld geheel afgesneden en mag brieven noch schrijven noch ontvangen.

De bisschop, die eerst 43 jaar oud is, moet in de drie weken van zijn gevangenschap in een grijsaard zijn veranderd.

Duitsch-Oost-Afrika.

De gouverneur van Duitsch-Oost Afrika. dr. Schnee, heeft in een redevoering te Berlijn verklaard:

„In Duitsch-Oost-Afrika was onze politiek gericht op den cultureelen en economischen vooruitgang van dat land en de opheffing der inboorlingen. In het land waar vroeger aanhoudend gevechten voorkwamen onder de inboorlingen zelf, is vrede gemaakt, slavenhandel afgeschaft, en de invloed van toovenaars en medicijnmeesters ter zijde gesteld. De inboorling heeft persoonlijke vrijheid gekregen. De pokken en slaapziekte hebben wij met succes bestreden De veepest is overwonnen. Heidensche gewoonten zijn door christelijke leer en de christelijke moraal verdrongen. Scholen voor handwerk zorgen voor de opvoeding en de verspreiding van nuttige kennis. Een sociale arbeiderswetgeving voor de inboorlingen is gemaakt.

De resultaten van deze politiek hebben wij dan ook ondervonden. Wij waren, met vrouwen en kinderen er bij gerekend, met 6000 Europeanen onder 8 millioen inboorlingen. Wanneer wij de inboorlingen slecht behandeld hadden, zouden zij ons in den oorlog niet zoo schitterend gesteund hebben.

Een vredes-pennehouder.

De leerlingen van het lyceum Jules Ferry te Parijs hebben den heer Clemenceau een gouden pennehouder overhandigd, waarmede deze het vredesverdrag zal teekenen.

Dit kunstwerk is versierd met de wapens van België, Engeland, Italië, Amerika; op het uiteinde is een Gallische haan bevestigd die victorie kraait; tusschen olijf en lauwertakken zijn het jaartal 1919 en het woord Pax in safieren, briljanten en robijnen gevat, aangebracht.

Het gelukkige Denemarken.

De Deensche minister van verkeer Jörgensen heeft, naar wij vernemen uit de „Köln. Volksztg.," een lezing gehouden over: „Het gelukkige Denemarken". De rekening opmakend over de vier oorlogsjaren komt men tot het volgende besluit: de uitgaven voor oorlogsdoeleinden en duurtetoeslagen bereiken te zamen een bedrag van 900 millioen kronen. Van deze som zijn 665 millioen kronen door buitengewone belastingen gedekt. De staatsschuld bereikte het bedrag van 416 millioen kronen, weliswaar bij een 133 millioen kronen grooter bedrag der kas. De economische toestand van het land in het algemeen heeft zich dusdanig verbeterd, dat de schuld van 1 milliard kronen aan het buitenland in het jaar 1914 veranderd is in een te goed van het buitenland van 1 milliard in 1919. Dat men ook in Denemarken tijdens den oorlog boterkaarten had, merkte de minister verder op, is niet te wijten aan ons botergebrek, maar alleen aan het feit, dat de Denen op deze wijze des te meer boter konden uitvoeren en hun boter in Duitschland voor het drievoudige van den in Denemarken geldenden prijs konden verkoopen. Dat dit optreden — met het oog op den noodtoestand in Duitschland — weinig menschelijk was, behoeft wel geen naderen uitleg, voegt de minister er schuldbewust aan toe.

Hoe men bij de Bolshiwiki stemt

vertelt de Weensche correspondent van de *Telegraf* die z'n inlichting over de wijze, waarop te Boedapest de verkiezing der Arbeidersraden heeft plaats gehad, uit den mond van een daar vertoevend Hongaar vernomen heeft.

Hij schrijft daarover o.m.:

Zoo bepaalde het verordeningspunt, dat de stemgerechtigheid regelde, dat slechts georganiseerde proletariërs stemmen konden en dat van elk stemrecht waren uitgesloten papen (Pfaffen) kooplieden en krankzinnigen. Niet de kapitalisten, maar de kooplieden zijn in de eerste plaats de menschen, waartegen de groote massa wordt opgehitst en die bij elke nieuwe gelegenheid worden geschilderd als de grootste uitzuigers van het volk. Tegen de kooplieden wordt stelselmatig een haat en afkeer bij de domme menigte gekweekt, die op den duur tot een uitbarsting moet komen en die er hoofdzakelijk op aangelegd is, om op het oogenblik, waarop het tegenwoordig wanbestuur het loodje zal moeten leggen in een minimum van tijd de ellende en verwarring tot het hoogste te doen stijgen.

Ik toog naar de heilige stembus en moest eerst voor een commissie van vertrouwensgenossen verschijnen, die onderzoeken moesten, of ik werkelijk proletarier, en dus stemgerechtigd was. Mijn lidmaatschapkaart werd, toen deze in orde bevonden was, van een stempel voorzien en ik kon verder gaan. Waarvoor dat stempel eigenlijk diende, vroeg ik terloops. En het antwoord was werkelijk overbluffend. Dat stempel diende namelijk later als contrôle bij de levensmiddelenuitdeelingen, om te kunnen controleeren, welke genossen hun stemplicht hadden vervuld. Voelt gij, welk een misdadige druk daardoor op de groote menigte werd uitgeoefend, die voor de keuze wordt gesteld te verhongeren, of mede te werken tot versterking en instandhouding der terreur.

Ik werd na de afstempeling van een stemlijst voorzien, waarop honderdvijftig mij geheel onbekende namen stonden. Ik vroeg den genosse, of ik niet op andere menschen stemmen kon, die me wel bekend waren, waarvan ik toch wist, dat ze ook goed sociaal-democraat waren. Neen, dat mocht niet, want deze menschen waren niet door de vertrouwensmannen aangewezen.

‚Maar dan is er toch eigenlijk van verkiezing geen sprake," merkte ik op, „er is dan toch eigenlijk niets te kiezen!" En het antwoord liet aan duidelijkheid niets te wenschen over: „Er moet een arbeiders- en soldatenraad worden gekozen, maar wie daar nu precies lid van moeten zijn, kunnen de genossen toch niet beoordeelen; dat hebben de vertrouwensmannen onder elkaar uitgemaakt. De hoofdzaak is, dat iedere genosse, door zijn stembiljet in de urn te gooien, blijk geeft voor de proletariër-dictatuur te zijn." En toen heb ik het maar opgegeven en niet verder geprobeerd, eenig recht, eenige logica en rechtvaardigheid in dit heele gedoe te vinden.

En de schuld van dit alles? De schuld zijn de burgerlijke partijen, die zich steeds te slap en te indolent hebben getoond, om aan den drang der sociaaldemocraten het hoofd te bieden, die zich bij de Octoberrevolutie al door het roode gevaar hebben laten overbluffen en die zich bij de Maartrevolutie hebben laten gebruiken tot bevestiging van het bolsjewisme, onder het mom van een chauvinistisch bondgenootschap met Rusland tegen de Entente.

El Alcohol en la Medicina.

La tendencia popular del día de tomar patentes de fórmula desconocida y otros medicamentos sin conocimiento de la materia, ha traido una verdadera plaga de mal llamados „vinos" y preparados que pretenden contener extractos de aceite de hígado de bacalao sin aceite. Sepan todos nuestros lectores mo saben los médicos que han analizado y estudiado el asunto, que todas las virtudes poderosamente reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao, están en la *grasa* del aceite, y que es esa misma grasa cientificameste emulsionada, como se presenta en la Emulsión de Scott, que lleva al organismo elementos de nutrición que no se encuentran en ninguna otra medicina.

Es pues de preferirse siempre la Emulsión de Scott, sobre toda suerte de imitaciones, como una medicina—alimento reconstituyente que *fortifica sin alcoholizar el organismo.*

2